

SUOMEN SUURIRUHTINAS

RIIPPUMATON, POLITIIKAN ULKOPUOLINEN VAIKUTTAJA

SUURIRUHTINAS.FI

YEL-OST – Esitys yrittäjän eläkejärjestelmän uudistamiseksi (YEL-OST – laki)

Versio	Julkaisupäivä	Päivitykset
1.0	27.11.2025	Alkuperäinen versio

1. Yleisperustelut

1.1. Lakiesityksen tausta ja tarve

Nykyinen Suomen YEL-järjestelmä perustuu osittaiseen rahastointiin ja pääosin jakojärjestelmään (PAYG).

Tämä rakenne on:

- altis väestörakenteen muutokselle (pienet ikäluokat maksavat suurten ikäluokkien eläkkeet)
- alijäämäinen
- valtion tukema (n. 550–600 M€ vuosittain)
- yrittäjälle matalatuottoinen
- hallinnollisesti raskas
- pyramidipeli (työssäolevien yrittäjien maksuilla maksetaan eläkkeellä olevien tuotot)
- ei kannustava

YEL ei ole kilpailukykyinen, eikä oikeudenmukainen, koska maksuista ei kerry henkilökohtaista varallisuutta eikä omaisuutta voi periä.

Tämän vuoksi ehdotetaan **YEL-OST – yrittäjän eläkeosuussäästötili** -järjestelmän luomista.

2. Lakiesityksen sisältö

2.1. Uusi YEL-OST laki

§1 Tarkoitus

Lain tarkoituksena on turvata yrittäjälle rahastoiva, henkilökohtainen ja läpinäkyvä eläketurva, joka perustuu sijoitustuottoihin, ei väestöpohjaiseen rahoitukseen.

§2 Soveltamisala

Lakia sovelletaan kaikkiin YEL-velvollisiin yrittäjiin.

§3 YEL-OST-tili

Jokaiselle yrittäjälle avataan **YEL-OST-tili**, joka on:

- henkilökohtainen
- perittävä
- konkurssisuojattu
- verotuksellisesti suojattu
- valtion valvoma mutta ei valtion omistama

§4 Varojen sijoittaminen

YEL-OST-tilin vuosittain kertyvät varat sijoitetaan automaattisesti seuraavan kaavan mukaan:

1. 33,3 % maailmanlaajuiseen indeksirahastoon
2. 33,3 % suomalaisiin pörssiosakkeisiin
3. 33,3 % suomalaisiin listaamattomiin kasvuyrityksiin (startup-rahasto)

§5 Maksut

Yrittäjä ja yritys tekevät sopimuksen maksettavasta eläkesummasta ja siihen liittyvistä muutoksista. Yrittäjä itse tietää itsensä ja yrityksensä maksukyvyn. Ei ulkopuolinen YEL -vakuutusyhtiö. Järjestelmä on rakennettu sillä tavalla kannustavaksi, että olisi epäviisasta olla sijoittamatta siihen.

Järjestelmään sisältyy lakisääteinen vähimmäismaksutaso, jonka alapuolella ei voi periä verovähennystä.

§6 Nostot

Yrittäjä voi aloittaa nostot saavutettuaan eläkeiän. Eläkeikä sidotaan elinajanodotteeseen, esim. elinajanodote - 20 vuotta, mutta yrittäjä päättää itse. Nostot tehdään lineaarisesti 20 vuoden aikana, ellei yrittäjä valitse toista nostokaavaa.

§7 Verokohtelu

- YEL-OST-maksut ovat verovähennyskelpoisia kuten nykyiset YEL-maksut.
- Nostot verotetaan joko
 - ansiotulona kuten nykyinen eläke, tai
 - pääomatulona kuten nykyiset osingot
- Järkevää olisi antaa veroporkkana, mikä tekee sijoituksesta eläkkeeseen parhaan mahdollisen sijoituksen.

§8 Hallinto ja kulut

- OST-tilin hallintokulut enintään **0,25 % vuodessa**.
- Startup-rahaston hallintokulut enintään **1,0 % vuodessa**.
- Eläkeyhtiöt eivät enää hallinnoi YEL-vakuutuksia.

§9 Periminen

Yrittäjä voi valita kuka perii varat. Lähtökohtaisesti omaiset, mutta yrittäjä voi valita myös jakaa jäljelle jääneet eläkevarat joko kokonaan tai osittain YEL-OST rahaston varoiksi.

3. Siirtymäsäännökset (YEL Legacy -laki)

3.1. Legacy-järjestelmä

Nykyinen YEL jää voimaan vain vanhoille karttuneille eläkkeille.

Se muuttuu "YEL Legacy Fundiksi".

3.2. Miten rahoitetaan vanhat eläkkeet?

Rahoitus muodostuu neljästä lähteestä:

1) Valtionosuus

Valtio jatkaa nykyistä osuuttaan 550–600 M€/v siirtymäkauden ajan (20–25 vuotta).
Valtion osuus pienenee automaattisesti eläkeläisten kuollessa.

2) Legacy-maksu yrittäjiltä

Kaikki yrittäjät maksavat 20 vuoden ajan **3 % YEL-OST-maksun päälle**.
Tämä maksu ei kerry OST-tilille vaan menee suoraan legacy-järjestelmän maksuun.

Tämä tuo n. 300 000 yrittäjällä 420–450 M€ / vuosi

3) Eläkeyhtiöiden hallintokulujen poisto

Nykyiset hallintokulut (arvio 100–180 M€/vuosi) poistuvat, koska YEL-OST automatisoidaan. Tämä säästö ohjataan siirtymärahastoon.

Arvio noin 150 M€ / vuosi säästö.

4) Valtion siemenrahoitus siirtymärahastoon

Valtio siirtää 1 vuoden YEL-valtionosuuden (600 M€) siirtymärahastoon.

Tämä yhdessä yrittäjien siirtymämaksujen ja säästöjen kanssa riittää paikkaamaan legacy-järjestelmän loppuun.

4. Kustannusarviot

Valtion kustannukset (nykyinen malli):

550-600 M€/vuosi, avoin vastuu

Valtion kustannukset (YEL-OST):

- Ensimmäinen vuosi: 600 M€ siemenrahoitus
- Siirtymäkauden vuosittainen maksu: sama 550-600 M€/vuosi, mutta laskee vuosittain.

Legacy -järjestelmä kuolee kokonaan pois vuoteen 2050-2055 mennessä.

Yrittäjän kustannus:

- 3% siirtymämaksu 20 vuoden ajan
- 100% maksuista omaan OST-tiliin

OST-tilin kertymä 30 vuodessa:

Jos yrittäjä maksaa YEL-OST:iin 500-1500 €/kk, odotettavissa oleva varallisuus

Maksu	30v 5% tuotto	30v 7% tuotto
500 €/kk	~400 000 €	~580 000 €
1000 €/kk	~800 000 €	~1 150 000 €
1500 €/kk	~1 200 000 €	~1 700 000 €

Tämä on 10x - 30x enemmän kuin nykyinen YEL tyypillisesti tuottaa.

Huom! Jos yrittäjän valitsema maksu on 500 eur/kk, niin veloitetaan päälle siirtymämaksu 3% eli 515 eur/kk. 20 vuoden kuluttua siirtymämaksu lakkaa.

5. Eläkeyhtiöiden asema

5.1 YEL-vakuuttaminen loppuu

Eläkeyhtiöiltä poistuu YEL-liiketoiminta 36 kk siirtymäajalla.

5.2 TyEL ja muut tuotteet jatkuvat

Työntekijöiden eläkevakuuttaminen ei muutu.

5.3 YEL Legacy Fund hallinnoidaan:

- Valtion Eläkerahaston (VER) kylkeen
- ei yksityisten eläkeyhtiöiden toimesta
- kulut painetaan minimiin (0.05%)

6. Startup-rahaston rakenne

§1 Startup-rahaston toteutus

Rahoitetaan vuosittain 33,3% yrittäjien nettomaksuista.

Rahasto on itsenäinen oikeushenkilö, jota johtaa sijoitusammattilaisista koostuva hallitus. Valtioneuvostolla ei ole nimitysoikeutta lukuun ottamatta valvontaprosessiin liittyviä edustajia.

Tehtäviin ei voida nimittää poliittisia toimijoita.

§2 Sijoitusperiaatteet

- sijoitetaan 200-400 kotimaiseen kasvuyritykseen
- ehtona: Suomi-sidos, kasvupotentiaali, läpinäkyvä raportointi
- rahasto ei tee poliittisia sijoituksia

§3 Tavoite

- tehdä Suomesta Euroopan menestyvin startup-maa
- tarjota kotimaahan "superkorkean tuoton" pääomaa
- kasvattaa veropohjaa
- luoda uusia menestystarinoita

7. Voimaantulo

Laki voisi tulla voimaan 1.1.2027 seuraavasti:

- 2027: YEL-OST avataan vapaaehtoisena
- 2028: Pakollinen kaikille uusille yrittäjille
- 2030: Pakollinen kaikille yrittäjille
- 2030-2050: Legacy-prosessin maksatus

Mitä pikimmin järjestelmä saadaan käyttöön, sitä nopeammin saadaan siirtymä alkuun.

8. Vaikutusarvio

Taloudelliset vaikutukset

- Yrittäjien nettovarallisuus kasvaa huomattavasti
- Valtion vastuut pienenevät pitkällä aikavälillä
- Suomen startup- ja pörssiekosysteemi vahvistuu
- Eläkeyhtiöiden hallinnointikustannukset poistuvat

Yhteiskunnalliset vaikutukset

- Yrittäjyys kasvaa
- Yrittäjien eläketurva vahvistuu
- Suomi siirtyy moderniin rahastoivaan malliin
- Väestömuutoksen aiheuttamat riskit poistuvat
- Valtion ei tarvitse taata YEL-OST sijoituksia. YEL-OST on rahastoiva malli, jonka tuotto määräytyy markkinoiden mukaan samalla tavalla kuin vapaaehtoisissa eläkejärjestelmissä.

Yhteenveto:

Tämä ehdotuspaketti:

- Poistaa YEL:n rakenteellisen ongelman
- Luo rahastoivan, perittävän ja tuottavan mallin
- Hoitaa siirtymäkauden ilman kriisiä
- Ei kaada valtion budjettia
- Poistaa eläkeyhtiöiden YEL-bisneksen kulut
- Luo uuden suomalaisen pääomakoneen
- Tekee Suomesta yrittäjäystävällisen maan
- Tekee jokaisesta suomalaisesta yrittäjästä edunsaajan Suomen menestyksestä rahaston kautta

Esityksen editori

Tomi Panula-Ontto, Koodia Oy, yrittäjä, Suomen kansalainen

Kommentit esitykseen

Sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@suuriruhtinas.fi Otsikkoon maininta #YEL-OST

Suora linkki: <mailto:kirjaamo@suuriruhtinas.fi?subject=%23YEL-OST>

Julkaisu

Julkaisuvapaa 27.11.2025. Julkaistu suuriruhtinas.fi sivuston myötävaikutuksella.